

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

MTK kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asiassa. MTK toteaa asiasta seuraavaa:

MTK pitää strategiaan vaikuttavien keskeisten lähtökohtien tunnistamista ja määrittelemistä tarpeellisena sekä luonnokseen valittuja viittä lähtökohtaa perusteltuina. MTK katsoo kuitenkin, että lähtökohtia käsitteleviä selostetekstejä on syytä eräiltä osin muokata.

Luvussa 2.1 selostetaan Suomen luonnon monimuotoisuuden tilannetta. Suhteellisuuden lisäämiseksi MTK pitää tarpeellisena mainita tekstissä, että vaikka suurin osa uhanalaisista lajeista elää ensisijaisesti metsissä, metsälajeista uhanalaisia on yhdeksän prosenttia. Lisäksi MTK ehdottaa, että tekstiin pyrittäisiin lisäämään suhteellisuutta niin, että uhanalaisten lajien osuus kussakin elinympäristössä ja pääelinympäristötyyppien pinta-alaosuudet esitettäisiin yhdessä. Tämä auttaisi hahmottamaan, mihin pääelinympäristöihin toimenpiteitä olisi tarpeellista kohdistaa.

Luvussa 2.2 tarkastellaan Suomen biodiversiteettistrategian yhteyttä kansainvälisiin sopimuksiin ja strategiaihin. MTK pitää tarpeellisena, että teksti päivitetään vastaamaan lopullista neuvottelutulosta, joka CBD-osapuolikokouksessa joulukuussa 2022 saatiin aikaan. Samalla tekstiin on selvyuden vuoksi perusteltua lisätä maininta siitä, että uuden globaalin biodiversiteettistrategian suojelu- ja ennallistamistavoitteita ei ole jyvitetty valtio- eikä elinympäristökohtaisesti. CBD-päätösasiakirjassa nimenomaisesti todetaan, että päämäärät ja tavoitteet ovat luonteeltaan globaaleja, ja jokainen sopimusosapuoli edistää niitä osaltaan kansallisten olosuhteiden, prioriteettien ja mahdollisuuksien mukaisesti. Myös EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteet ovat pääosin yleisiä eli EU:n jäsenmaille yhteisiä. Lisäksi MTK pitää tarpeellisena, että EU:n ennallistamisasetusehdotusta käsittelevään kohtaan lisätään maininta siitä, että Suomen kannan mukaan Suomi ei hyväksy ehdotusta komission esittämässä muodossa.

Lisäksi MTK ehdottaa, että tekstissä selvennetään EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpanoon liittyvien kansallisten sitoumusten antamisen tilannetta mainitsemalla Suomen pyrkivän toimittamaan sitoumukset loppuvuonna 2023. Sekä sitoumuksissa että Suomen biodiversiteettistrategiassa käsitellään suojeltujen alueiden määrän lisäämiseen sekä luontotyyppien ja lajien tilanteen parantamiseen liittyviä tavoitteita ja toimia, minkä vuoksi MTK pitää tarpeellisena näiden kahden rinnakkaisen prosessin keskinäisen suhteen kirkastamista.

Luku 2.3 keskittyy edelliseen strategiakauteen, joka tehdyn arvioinnin mukaan jäi tavoitteiden toteutumisen osalta vaatimattomaksi. MTK kiinnittää huomiota siihen, että resurssoinnin todettiin olleen yksi keskeinen tekijä lopputuloksen kannalta. MTK korostaa, että uudella strategiakaudella on siis varmistettava asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä vastaavat riittävät resurssit. Tämä edellyttää, että strategiaa ja toimintaohjelmaa laadittaessa ja niistä päätettäessä arvioidaan kattavasti myös taloudellisia vaikutuksia sekä suorat että välilliset vaikutukset huomioiden. Lopputuloksen on oltava taloudellisten voimavarojen näkökulmasta realistinen, joten lopputuloksen on oltava paitsi luonnon kannalta riittävän vaikuttava, myös yhteiskunnan kannalta toteuttamiskelpoinen.

Luvussa 2.4 tuodaan esiin ilmastonmuutoksen ja luontokadon keskinäinen yhteys. MTK toteaa pitävänsä tarpeellisena sitä, että luontokadon ja ilmastonmuutoksen yhteen kietoutuminen tunnistetaan. Kahta suurinta globaalia ympäristöhaastetta on ratkaistava samanaikaisesti, mutta toisaalta tavoitteet voivat olla osin myös ristiriitaisia. Esimerkiksi hyvä metsänhoito ja metsien kasvun lisäämiseen pyrkivät toimet ovat keinoja hiilensidonnan vahvistamiseksi, joten metsien siirtäminen talouskäytön ulkopuolelle suojelualueiksi ei ole välttämättä yksiselitteisesti ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta hyvä asia. Vastaavasti suon ennallistaminen voi aiheuttaa ilmaston kannalta haitallisia päästöjä. Tasapainoisten ratkaisujen tekemisen tueksi tarvitaan tietoa eri valintojen vaikutuksista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

MTK muistuttaa, että ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet on määritelty globaalisti, EU-tasolla ja kansallisesti ilmastonmuutokseen keskittyvissä sopimuksissa ja lainsäädännössä sekä strategioissa ja ohjelmissa. Suomen biodiversiteettistrategian tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee olla edellä mainittujen linjausten kanssa yhteensopivia, ja parhaimmillaan monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät pyrkimykset edesauttavat myös ilmastotavoitteiden saavuttamista ja parantavat resurssienkäytön kustannustehokkuutta. MTK kuitenkin huomauttaa, että ilmastonmuutoksen hillinnän ei tule olla Suomen biodiversiteettistrategian keskeinen tavoite tai sitä muutoin ratkaisevasti määrittelevä tekijä. Sopeutumisen näkökulma on puolestaan luontevaa olla mukana suojelualueverkoston kehittämisen näkökulmasta. Lisäksi MTK kiinnittää huomiota vielä siihen, että tekstiluonnoksen mukaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon yhtäaikainen pysäyttäminen edellyttää sitä, että ne otetaan osaksi eri sektoreiden taloudellisten vaikutusten arviointia. MTK kehottaa tarkentamaan virkettä, koska nyt jää epäselväksi, millaista taloudellisten vaikutusten arviointia kohdassa tarkoitetaan.

Luvussa 2.5 käsitellään kestävyysmurroksen oikeudenmukaisuutta. MTK pitää tätä lähtökohtaa erityisen tärkeänä, sillä se on kiinteässä yhteydessä hyväksyttävyyteen ja sitoutumiseen. Ne puolestaan ovat ratkaisevan tärkeitä edellytyksiä strategian käytännön toimeenpanon onnistumisen kannalta. MTK korostaa, että yksityisten maanomistajien monipuoliset tavoitteet ovat luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen kannalta mahdollisuus, joka on hyödynnettävä. Esimerkiksi METSO-ohjelma on osaltaan tuonut esiin yksityismetsänomistajien suojelumyönteisyyden ja -valmiuden, jota ei pitä rajoituksiin ja pakkoihin keskittyvillä ohjaukeinoilla vaarantaa.

MTK katsookin, että strategiassa on tarpeellista kiinnittää vielä enemmän huomiota yksityisten maanomistajien sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvia elinkeinoja harjoittavien asemaan, jotta perimmäisenä pyrkimyksenä olevassa kestävyysmurroksessa voitaisiin onnistua. Nimenomaan strategiassa on perusteltua ja sopivaa tuoda esiin periaatteellisia linjauksia siitä, miten oikeudenmukaiseksi koettu muutos varmistetaan. Näin ollen strategiaan on tarpeellista sisällyttää kirjaus, jolla sitoudutaan siihen, että yksityismaiden osalta luonnon monimuotoisuuden edistämisen keinot esimerkiksi suojelualueiden määrän lisäämisen osalta perustuvat vapaaehtoisuuteen, aitoihin neuvotteluihin ja sopimiseen maanomistajien kanssa sekä täysimääräiseen taloudellisten menetysten korvaamiseen. Omaisuuden suojan kunnioittaminen on aivan keskeistä sekä biodiversiteettistrategian että laajemman kestävyysmurroksen hyväksyttävyyden osalta.

Lisäksi strategian lähtökohtiin liittyen MTK pitää tarpeellisena, että muut strategiat ja ohjelmat, joilla on yhteys luonnon monimuotoisuuteen vaikuttaviin asioihin, tunnistetaan paremmin. MTK kiinnittää huomiota siihen, että vaikutustenarvioinninkin mukaan jää epäselväksi, mitä lisäelementtejä strategia tuo suhteessa muihin luonnon monimuotoisuutta edistäviin politiikkaohjelmiin ja strategioihin. MTK pitää huomiota aiheellisena ja toteaa sen osaltaan kertovan siitä, että laajempaa kokonaisuutta ei ole riittävän tarkasti strategiatyössä selvitetty esimerkiksi tunnistamalla muut olennaiset strategiat ja niiden keskeinen sisältö. Jos näin tehtäisiin, biodiversiteettistrategiassa voitaisiin paremmin varmistua siitä, että ristikkäisiä kirjauksia ei ehdoteta. Lisäksi tällaisen tarkastelun myötä strategiasta voitaisiin poistaa ne kirjaukset, jotka sisältyvät jo muihin strategioihin tai vastaaviin, ja joita ei siten ole tarpeen toistaa biodiversiteettistrategiassa.

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

MTK kannattaa sitä, että strategialla tavoitellaan ensin luontokadon pysäyttämistä ja sen jatkoksi luonnon monimuotoisuuden elpymistä. MTK pitää kuitenkin mahdollisesti epäselvyyttä aiheuttavana seikkana sitä, että päätavoite on kytketty vuoteen 2030 strategiakauden ulottuessa vuoteen 2035 saakka. Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä on linjassa EU- ja CBD-tavoitteiden kanssa, mutta lukuun 3.1 sisällytetyt monipuoliset selostetekstit hämärtävät kokonaisuutta. Ne jättävät vaikutelman, että strategian päätavoite koostuukin lopulta useammasta osatekijästä, jotka eivät välttämättä ole kovin yksiselitteisiä ja joiden saavuttamisen mahdollisuudet vuosiin 2030 ja 2035 vaihtelevat. Strategiata viimeisteltäessä on siis vielä tarpeen pyrkiä kirkastamaan luvun 3.1 sisältöä suhteessa varsinaiseen, yhdellä virkkeellä ilmaistuun päätavoitteeseen.

Lienee vaikeaa esittää tarkkaa arvioita siitä, minä vuonna luontokadon kannalta ratkaiseva käänne voidaan määrätietoistenkaan toimien myötä saavuttaa. Näin ollen aikamäärettä olennaisempaa on keskittyä luonnon kannalta vaikuttaviin ja yhteiskunnan kannalta kustannustehokkaisiin toimiin, jotka koetaan hyväksyttäväksi ja jotka käytettävissä olevien resurssien näkökulmasta voidaan toteuttaa.

MTK muistuttaa, että Suomen luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat myös Suomen rajojen ulkopuolella tapahtuvat toimet ja kehitys. Globaali ilmastomuutos, johon Suomi voi vaikuttaa vain omalta osaltaan, vaikuttaa lajistoon ja luontotyyppeihin. Lajiston osalta esimerkiksi muuttolintujen kantoihin vaikuttavat olosuhteet muuttoreiteillä ja talvehtimisalueilla. Pelkästään kansallisin toimenpitein ei siis välttämättä ole mahdollista vaikuttaa joidenkin lajien tilanteen kehitykseen. MTK pitää tarpeellisena, että tämä näkökulma tuodaan strategiassa vahvemmin esiin ja otetaan huomioon nyt tavoitteita sekä myöhemmin toimenpiteitä ja mittareita asetettaessa.

Strategialuonnoksessa päätavoite jakautuu 22 tarkemmaksi tavoitteeksi sekä näiden osatavoitteiksi. Tavoitteita on siis lukumääräisesti runsaasti. MTK pitää tärkeänä sitä, että strategia on tavoitteiltaan monipuolinen niin, että se kattaa monimuotoisuuden eri ulottuvuudet ja niihin vaikuttavat tekijät sekä ilmentää luonnon monimuotoisuutta koskevan vastuun kuuluvan kaikille. MTK:n mielestä strategia on kuitenkin monen osa-alueen osalta liian yksityiskohtainen. MTK esittää jäljempänä tässä lausunnossa kommentteja, joilla pyritään tavoitteiston tiivistämiseen sisällön kärsimättä.

MTK pitää strategialuonnokseen sisältyvää kuvaa 3 havainnollisena. Kuvasta saa yleiskäsityksen strategian eri elementeistä ja niiden kytkeytymisestä toisiinsa. MTK:n mielestä kuvan ja siinä olevien tekstien tarkkuustaso voisi jopa olla strategian tavoitekokonaisuuden kannalta riittävä, sillä silloin tavoitteita olisi kymmenen. Niukimpaan laitaan siirtymisen sijaan MTK ehdottaa kuitenkin, että strategiaa viimeisteltäessä pyrittäisiin tavoitteiden osalta lopputulokseen, joka on kompromissi kuvan 3 esittämän kokonaisuuden sekä 22 tavoitteen ja niitä täydentävien osatavoitteiden välillä.

MTK kiinnittää huomiota kuvan 3 ja taulukon 1 rakenteen ja tekstien erilaisuuteen. MTK ehdottaa, että taulukko 1 jaotellaan tarkemmin kuvan 3 esittämän rakenteen mukaisesti ja että teksteissä ei ole eroja. Kuvassa 3 esimerkiksi kestävyysmurrosta koskevaan laatikkoon on kirjoitettu tavoite, jota ei ole sellaisenaan muualla strategialuonnoksessa. MTK pitää selvyuden kannalta tarpeellisena, että kukin varsinaisista tavoitekirjauksista esiintyy strategiassa vain yhdessä muodossa. Lisäksi tavoitteiden on erotuttava selkeästi taustoittavista ja kuvailevista selosteteksteistä.

Edellä päätavoitteen yhteydessä lausumaansa viitaten MTK huomauttaa, että kahden tavoitevuoden käyttäminen yksittäisissä tavoitekirjauksissa ei ole välttämättä tarpeellista – etenkin, kun ajallista eroa on vain viisi vuotta. Kun strategiakausi jatkuu vuoteen 2035 saakka, myös tavoitteet voidaan sitoa siihen vuoteen. Näin voidaan selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi tehdä siitäkin huolimatta, että päätavoitteen mukaan luontokato halutaan pysäyttää vuoteen 2030 mennessä.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Strategialuonnoksessa luonnon tilaa koskevia tavoitteita tarkastellaan pääelinympäristökohtaisesti. On totta, että lähtötilanne, paineet ja tarvittavat toimenpiteet vaihtelevat elinympäristöjen välillä. Siitä huolimatta MTK pitää strategian tarkkuustason kannalta riittävänä, että luonnon tilaa koskevat tavoitteet esitettäisiin vain yleisesti. MTK muistuttaa alatyöryhmissä tehdystä valmistelusta asti ehdottaneensa, että luonnon tilan tavoitteita ei tarkasteltaisi strategiassa pääelinympäristökohtaisesti vaan kokonaisuutena. Pääelinympäristökohtainen tavoitteenasetanta johtaa tarpeettoman pitkään, yksityiskohtaiseen ja toisteiseen kokonaisuuteen, joka ei ole strategiassa mielekäs. MTK muistuttaa, että strategian rinnalle tullaan laatimaan toimintaohjelma, johon tarkemmat elinympäristökohtaiset kirjaukset on perusteltua sijoittaa. Strategiassa riittää, että asetetaan yleiset tavoitteet ja linjataan, että niitä kohti pyritään määrätietoisesti kaikissa elinympäristöryhmissä.

Strategialuonnoksessa tarkasteltavia luonnon monimuotoisuuden ulottuvuuksia on viisi: 1) lajien ja luontotyyppien uhanalaisuus, 2) lajiyhteisöjen kannat ja levinneisyys, 3) elinympäristöjen rakennepiirteet, 4) ekosysteemien toiminta ja 5) geneettinen monimuotoisuus. MTK pitää näitä kaikkia perusteltuina ja tarpeellisina. MTK huomauttaa kuitenkin, että ekosysteemien toiminta ja geneettinen monimuotoisuus ovat tiedollisten lähtökohtien kannalta haasteellisia esimerkiksi seurannan näkökulmasta. Strategian tavoitteiston kannalta olennaisinta on kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että samat ulottuvuudet ilmenevät kaikissa eri pääelinympäristöissä. Näin ollen luonnon tilaa koskevien tavoitteiden osalta sopiva tapa yksinkertaistaa ja tiivistää strategiaa olisi asettaa tavoitteet kuvan 3 mukaisesti kaikille elinympäristöille yhteisesti.

Ensisijaisesti MTK siis ehdottaa, että strategian viimeistelyssä pääelinympäristökohtaiset tavoitteet korvataan viidellä luonnon monimuotoisuuden ulottuvuuksia koskevalla yleistavoitteella. Mikäli strategiaan päädytään kuitenkin lopulta sisällyttämään pääelinympäristökohtaisia tavoitteita, MTK pitää tarpeellisena tehdä niihin useita muutoksia, joita jäljempänä on esitetty.

Tavoite T1 ja sen kolme osatavoitetta koskevat lajien ja luontotyyppien uhanalaisuutta. MTK on tyytyväinen siihen, että strategialuonnoksessa on tunnistettu metsissä ja perinnebiotoopeilla tähän mennessä tehtyjen toimenpiteiden vaikutus, joka toivottavasti johtaa näiden elinympäristöjen osalta uhanalaisuusindeksiin kääntymiseen paranevaksi vuoteen 2030 mennessä. Siitä huolimatta MTK ei pidä tarpeellisena, että metsien ja perinnebiotooppien osalta strategiaan otettaisiin erillinen, muihin elinympäristöihin verrattuna ajallisesti tiukempi tavoite T1.2. Näin ollen MTK ehdottaa kyseisen tavoitteen poistamista. Vaikka lähtötilanne on lajien uhanalaisuuden suhteen eri elinympäristöissä erilainen, toimia tarvitaan niissä kaikissa. Mittariksi ehdotetun uhanalaisuusindeksiin perusteella metsissä ja perinneympäristöissä tilanne on jo muihin elinympäristöihin verrattuna vakaa, mikä korostaa tarvetta kirittämiselle erityisesti muissa elinympäristöissä – samalla, kun hyvää toimintaa metsissä ja perinneympäristöissä jatketaan.

Luontotyyppien osalta MTK kehottaa vielä pohtimaan, onko uhanalaistumista koskeva tavoite T1.3 parhaalla mahdollisella tavalla muotoiltu. Luonnoksen mukaan tavoitteena on, että kehitystrendiltään paranevia luontotyyppisiä on vähintään yhtä paljon kuin heikkeneviä. Liittyykö ehdotettuun muotoiluun riski siitä, että luontotyypit asetetaan jossain määrin toisiaan vastakkain?

MTK korostaa, että luontotyyppit ovat erilaisia ja monimuotoisuuden kannalta niillä kaikilla on oma merkityksensä. Hyvää kehitystä on tarpeen edistää eri elinympäristöryhmissä tasaisesti niin, että eri elinympäristöissä kyetään ylläpitämään niille ominaisia lajeja ja luonnon prosessien toimintaa. Toisen elinympäristön tilanteen paraneminen ei välttämättä korvaa toisen erilaisen elinympäristön heikkenemistä.

Tavoite T2 ja sen kaksi osatavoitetta koskevat eri elinympäristöille ominaista lajistoa. MTK toteaa olevan tärkeää, että Suomessa pidetään huolta nimenomaan suomalaisen luonnon säilymisestä. Mikäli eliölajin kanta on Suomen rajojen ulkopuolella runsas, mutta Suomessa esiintymisalueen reunalla laji on harvinainen, suojelullisille lisätoimille Suomessa ei välttämättä ole tarvetta. Lisäksi MTK tuo esiin tarpeen huomioida muuttuvan ilmaston vaikutus. Jos lajin esiintymisalueen arvioidaan joskus olleen tietynlainen, muuttuvassa ilmastossa tilannetta voi olla tarpeen arvioida toisin eikä saman esiintymisalueen säilyttäminen välttämättä suojelutoimista huolimatta ole mahdollista. Myös lajiyhteisöjen elpymiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien toimenpiteiden osalta MTK peräänkuuluttaa siis vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Strategialuonnoksen mukaan lajiyhteisöjen elpymiseen liittyvät tavoitteet sidottaisiin lajiryhmäindekseihin. Tunturien osalta mittarina on mainittu pesimälinnut ja nisäkkäät, mutta kasvillisuuteen ei ole kiinnitetty huomiota. MTK kannustaa pohtimaan, voisiko tunturien kasvillisuutta tarkastella jäkälälaitumien kunnon kautta, sillä jäljempänä strategialuonnoksessa olevan tekstin mukaan niiden tulisi parantua selvästi nykyisestä. Pesimälintujen osalta MTK toteaa, että jos niihin kuuluu myös muuttolintuja, tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon, että niiden tilanteeseen ei välttämättä voida kaikilta osin Suomessa tehtävillä toimilla vaikuttaa. Vedenalaisten elinympäristöjen osalta MTK pitää luonnoksessa olevaa sanavalintaa ”eräät muut” epämääräisenä, ja kehottaa täsmentämään sitä. Lisäksi MTK:lle on epäselvää, mitä tarkemmin ottaen tarkoitetaan luonnoksessa mainitulla kalakantojen koostumuksella.

MTK ei pidä kevätiljapeltojen rikkakasvien monimuotoisuutta sopivana mittarina, joten järjestö ehdottaa sen poistamista. Runsaat rikkakasvillisuus heikentää satokasvien kasvua ja ravinteiden käyttöä, mikä lisää ravinnekuormituksen riskiä, jolla puolestaan on merkitystä rehevöitymisen ja siten vesielinympäristöjen biodiversiteetin kannalta. MTK:n ymmärryksen mukaan on perusteltua viljellä tehokkaasti niillä lohkoilla, joilla tuotetaan ruokaa, ja jättää muita lohkoja esimerkiksi erilaisiksi luonnonhoitopelloiksi monimuotoisuutta turvaamaan. MTK muistuttaa myös pientareiden olevan tärkeitä monimuotoisuudelle.

Tavoite T3 ja sen kahdeksan osatavoitetta koskevat elinympäristöjen laadun parantamista. MTK:n edellä esittämä kritiikki pääelinympäristökohtaisia tavoitteita kohtaan liittyy erityisesti myös tähän kokonaisuuteen, joka on strategiatasolla tarpeettoman yksityiskohtainen. Lisäksi se jakautuu muista poiketen kolmen tasoihin tavoitteisiin ja on eri pääelinympäristöjen osalta epätasapainoinen. Metsiä ja maatalousympäristöjä kumpaakin koskee osatavoitteen lisäksi kolme osatavoitteen alle kirjattua alatavoitetta, vaikka kutakin muuta pääelinympäristöä käsitellään vain yhdessä osatavoitteessa. Mikäli strategiaan päädytään lopulta sisällyttämään pääelinympäristökohtaisia tavoitteita,

osatavoitteita ei tule kahden pääelinympäristön osalta jakaa enää pienempiin osiin, vaan yhdenvertaisesti kaikkien osalta on pitäydyttävä yhdessä osatavoitteessa.

Metsiä koskeva osatavoite T3.1 on MTK:n mielestä onnistuneesti muotoiltu, sillä se on linjassa vuoteen 2035 ulottuvan kansallinen metsästrategian kanssa. Kansallisessa metsästrategiassa tavoitteeksi on asetettu talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehityksen kääntäminen elpymisuralle. Tähän pyritään toimenpiteillä, jotka lisäävät metsien rakennepiirteitä, vahvistavat luonnonhoidon osaamista, suunnittelua ja käytäntöön vientiä sekä kehittävät monimuotoisuuden turvaamisen rahoitusmalleja. Biodiversiteettistrategian on tuettava kansallisessa metsästrategiassa päätettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä talousmetsien monimuotoisuuden parantamiseksi eikä tehtävä niihin nähden kilpailevia tai niistä poikkeavia linjauksia.

On syytä huomata, että kansallisessa metsästrategiassa talousmetsien monimuotoisuuskehitystä koskevaan tavoitteeseen on liitetty mittareita, joille on määritelty tavoitetasot vuodelle 2035. Yksi mittareista koskee kuolleen puun määrää, toinen lehtipuun määrää ja kolmas vanhojen puiden määrää. Biodiversiteettistrategian luonnokseen on puolestaan kirjattu kaksi samoja rakennepiirteitä koskevaa tavoitetta. MTK ehdottaa, että kansallisen metsästrategian ja biodiversiteettistrategian keskinäisen yhteensopivuuden edistämiseksi ja talousmetsiä koskevien tavoitteiden johdonmukaisuuden varmistamiseksi tavoitteet T3.1.1 ja T3.1.2 poistetaan. Linkitys kansalliseen metsästrategiaan voidaan varmistaa muotoilemalla osatavoite T3.1 esimerkiksi seuraavasti: "Metsien hoidossa ja käytössä turvataan luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja elpyminen lisäämällä luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä kansallisen metsästrategian mukaisesti."

Lahopuun määrän lisääminen ja lahoppuujatkumon edistäminen talousmetsissä on metsäluonnon kannalta yksi keskeisimmistä asioista. MTK korostaa, että erityisen tärkeää on varmistaa metsissä jo olevan lahoppuun säilyminen metsänkäsittelytoimenpiteiden yhteydessä. Esillä olleisiin määrällisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää kuitenkin myös lahoppuun aktiivista tuottamista säästöpuita jättämällä ja tekopökelöitä tekemällä. Nämä toimenpiteet aiheuttavat kustannuksia, jotka eivät voi jäädä vain maanomistajien maksettavaksi. Lisäksi tavoitteiden realistisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että ekologisesti laadukkaan lahoppuujatkumon kehittyminen ottaa välttämättä aikansa.

MTK ei pidä talousmetsien luonnonhoidolliseen kulotukseen liittyvää tavoitetta T3.1.3 strategiaan sopivana. Vaikka kulotus (ja ennallistamispoltto) on erittäin tärkeää, se on tavoitteen sijaan pikemminkin toimenpide. Näin ollen kulotusta koskeva toimenpidekirjaus, jolla pyritään edistämään luonnon tilaa koskevien tavoitteiden saavuttamista, on syytä sisällyttää strategian sijaan toimintaohjelmaan. Lisäksi MTK kiinnittää huomiota selostetekstiin, jonka mukaan kulotuksia keskitetään erikseen määriteltäville palojatkumoalueille. MTK kannattaa toimenpiteiden vaikuttavaa kohdentamista, mutta muistuttaa samalla, että talousmetsissä kulotuksilla parannetaan myös metsän uudistamista, minkä vuoksi kulotusta on tarpeen tehdä myös muualla. Lisäksi vuosittaisen hehtaaritavoitteen asettaminen on hankalaa, sillä esimerkiksi sääolosuhteista johtuen vuosittainen vaihtelu kulotusmäärissä on suurta.

Soiden osalta luonnoksessa todetaan, että mikäli soita välttämättömistä syistä muutetaan, tulee muutos kompensoida täysimääräisesti ennallistamalla soita toisaalla. MTK ei pidä tätä kirjausta onnistuneena, sillä ekologiseen kompensaation ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta. MTK ehdottaa, että kirjaus joko poistetaan kokonaan tai se muutetaan esimerkiksi seuraavanlaiseksi: ”Mikäli soita muutetaan, ekologinen kompensaatio tarjoaa mahdollisuuden luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen.” Lisäksi MTK kiinnittää huomiota soita koskevan varsinaisen tavoitteen T3.2 loppuosaan, jonka mukaan soiden kytkeytyvyyden tulee parantua selkeästi nykyisestä. MTK:lle on epäselvää, miten kytkeytyvyyttä soiden osalta arvioitaisiin. Mikäli selkeää mittaria ei ole vielä olemassa, kirjaus on aiheellista poistaa.

Kuten luonnoksessa tuodaan esiin, Itämeren tilan tavoitteet on asetettu merenhoidon suunnitelmassa, ja toimenpiteet meren hyvän tilan saavuttamiseksi sisältyvät merenhoidon toimenpideohjelmaan. Vastaavasti sisävesiä koskevat tavoitteet on kirjattu vesienhoitosuunnitelmiin. MTK kannustaa siihen, että strategiaa viimeisteltäessä selostetekstiä ja tavoitteita T3.3 ja T3.4 pyritään vielä tiivistämään.

MTK kiinnittää huomiota siihen, että maatalousympäristöjen monimuotoisuuden lisääntymistä koskeva tavoite T3.5 on sidottu ensivaiheessa vuoteen 2030. Kuten MTK on jo edellä lausunut, selkeintä olisi käyttää vain yhtä tavoitevuotta ja ylipäätään olla eri pääelinympäristöjen osalta yhtä kunnianhimoinen, jotta varmistetaan asioiden eteneminen tasapainoisesti kaikissa elinympäristöryhmissä. Lisäksi yhdenmukaisuuden ja tiivistämisen vuoksi MTK ehdottaa, että kolmannen tason tavoitteet T3.5.1, T3.5.2 ja T3.5.3 poistetaan. Poistettavissa tavoitteissa mainitut asiat, joita voidaan osittain pitää tavoitteiden sijaan toimenpiteinä, voidaan sisällyttää toimintaohjelmaan.

Tavoite T4 ja sen yhdeksän osatavoitetta koskevat ekosysteemien toiminnan turvaamista ja parantamista. MTK kummeksuu sitä, että tuotantopalveluita ei mainita selostetekstissä. Säätelystä ja ylläpitopalveluiden ohella myös tuotantopalvelut on turvattava, jotta luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen voidaan varmistaa väestön määrän kasvaessa sekä erilaisten palveluiden ja hyödykkeiden kysynnän lisääntyessä globaalisti. Tekstiä on syytä muokata tämä näkökulma lisäten.

MTK kiinnittää huomiota siihen luonnoksessa mainittuun seikkaan, että ekosysteemien kehityssuuntien mittaamiseen liittyy vielä paljon tietopuutteita. Näin ollen MTK pitää hankalana varsinaiseen kehityssuuntaan liittyvien tavoitteiden asettamista. MTK pitää sopivampana tavoitetta, jossa on kyse tietotason parantamisesta. Tällainen kirjaus puuttuu luonnoksen tavoitteistosta kokonaan, vaikka selostetekstin mukaan tietopuutteiden paikkaamisessa tavoitellaan merkittäviä edistysaskelia strategiakauden aikana.

Selostetekstissä todetaan, että esimerkiksi metsien hakkuut vaikuttavat nopeastikin metsien hiilivarastoon. Tasapainon vuoksi MTK pitää tarpeellisena tuoda tekstissä esiin, että kestävä

metsätalous, johon myös puunkorjuu liittyy, tarjoaa ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Puunkorjuulla voi siten olla ilmastonäkökulman kannalta positiivinen kokonaisvaikutus. Lisäksi MTK huomauttaa, että tavoitteet T4.2 ja T4.3 eivät ainakaan ehdotetussa muodossaan ole varsinaisesti tavoitteita, vaan yleisiä kuvauksia vaikutuspoluista: kun eri toimin lisätään ekosysteemien monimuotoisuutta, sillä on positiivisia vaikutuksia esimerkiksi sopeutumisen ja huoltovarmuuden kannalta. MTK ehdottaa, että kirjaukset sijoitetaan tavoitteiden sijaan selostetekstin joukkoon.

Tavoite T5 sekä sen neljä osatavoitetta koskevat geenivarojen saatavuutta ja niiden käytön kestävyyttä. Tavoite T6 ja sen kaksi osatavoitetta koskevat puolestaan geneettistä monimuotoisuutta. MTK pitää tärkeänä, että strategiassa käsitellään myös luonnon monimuotoisuuden geneettistä ulottuvuutta. MTK huomauttaa kuitenkin, että selostetekstiin ei ole strategiatasolla tarpeen sisällyttää toimenpidetasoisia kirjauksia, jollaisena geenivaroihin liittyvän perinteisen tiedon kotimaisen tietokannan valmiiksi saattamista koskevaa mainintaa voidaan pitää.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Tavoite T7 ja sen yksitoista osatavoitetta koskevat suojellun pinta-alan lisäämistä. MTK:n edellä esittämä kritiikki pääelinympäristökohtaisia tavoitteita kohtaan liittyy erityisesti myös tähän kokonaisuuteen, joka on strategiatasolla tarpeettoman yksityiskohtainen ja eri pääelinympäristöjen osalta epätasapainoinen.

Strategialuonnoksen mukaan suojelupinta-alan tulee kasvaa 30 prosenttiin maa-alueiden ja sisävesien sekä merialueiden pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä. Suojelun määrällisten tavoitteiden osalta MTK tuo yleisenä näkemyksensä esiin, että prosentteja tärkeämpää on luonnon kannalta vaikuttava ja yhteiskunnan kannalta kustannustehokas priorisointi ja kohdentaminen. Näin ollen MTK toistaa aiemman valmistelun aikana esittämänsä ehdotuksen siitä, että määrällinen tavoite T7 korvataan esimerkiksi seuraavalla muotoilulla: ”Suojelu on kohdennettu vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti eri elinympäristöihin ja suojeltujen alueiden hoito lisää niiden ekologista merkitystä.”

MTK huomauttaa, että vaikka ympäristöministeriön johdolla on jo pidemmän aikaa tehty kansallista työtä OECM-alueisiin liittyen, toistaiseksi ei ole tiedossa, mikä on Suomen lähtötilanne suhteessa strategialuonnoksessa ehdotettuun 30 prosentin suojelupinta-alatavoitteen. MTK pitää tätä ongelmana esimerkiksi vaikutustenarvioinnin tekemisen ja resurssitarpeiden määrittämisen kannalta.

Strategialuonnoksen mukaan EU:n biodiversiteettistrategiassa mainittu 10 prosentin tiukan suojelun tavoite täyttyy jo Suomessa valtakunnan tasolla maa-alueiden osalta. Näin ollen pelkästään EU:n strategian perusteella ei ole tarpeellista pyrkiä tiukasti suojellun pinta-alan prosentin korottamiseen. Lisäksi MTK muistuttaa ylipäätään, että EU:n strategiassa ja CBD-kehikossa suojelutavoitteet eivät ole valtio- eivätkä elinympäristökohtaisia. MTK painottaa, että Suomen tulee tuki tehdä osansa ja lisäsuojelulle on Suomessakin yhä tarpeita, mutta sitä on tehtävä luonnon eikä numerotavoitteiden vuoksi.

MTK toteaa pitävänsä suojelualueiden kytkeytyvyyttä ekologisesti merkityksellisenä mutta esimerkiksi kaavoitukseen liitettynä vaikutuksiltaan epäselvänä asiana. Epämääräisyyden vuoksi MTK ei ole tyytyväinen kirjaukseen, jonka mukaan Suomessa kytkeytyvyyden parantamisen ja turvaamisen keskeisimmät keinot löytyvät alueiden käytön suunnittelusta. MTK on jäljempänä tässä lausunnossa esittänyt maankäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen liittyviä näkemyksiään, joihin MTK tämän kohdan kritiikin perusteena viittaa.

MTK huomauttaa, että metsät ovat ainoa elinympäristö, jolle on asetettu erillinen suojelua koskeva prosenttitavoite. MTK ei pidä prosenttitavoitetta perusteltuna vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden eikä eri elinympäristöjen yhdenmukaisen tarkastelun kannalta. MTK korostaa, että myös metsien osalta on tarpeellista painottaa keskittymistä monimuotoisuudeltaan arvokkaimpien kohteiden turvaamiseen, kuten strategialuonnoksessa on muidenkin elinympäristöjen osalta ehdotettu.

MTK kiinnittää erityistä huomiota siihen, että metsämaan metsien suojelun prosenttitavoitetta ei ole määrän osalta perusteltu selostetekstissä ekologisten tarpeiden näkökulmasta juuri lainkaan. MTK ei pidä oikeana päätelmää, jonka mukaan metsämaan metsien suojelulle tarvitaan erillinen prosenttitavoite perustuen muun ohella siihen, että metsiä koskee erillinen EU-tason tavoite. MTK huomauttaa, että EU:n biodiversiteettistrategian mukaan tiukasti on suojeltava luonnontilaisia ja vanhoja metsiä – ei siis välttämättä metsämaan metsiä eikä tietyn prosenttiosuuden verran.

Strategialuonnoksen mukaan metsämaan metsien 10 prosentin suojelun toteutumisen vaatimasta lisäsuojelusta yksityismaille kohdistuisi määrällisesti noin 100 000 ha. MTK korostaa yleisesti, että määrästä riippumatta se hyväksyy yksityismaiden osalta vain sellaisen suojelun, joka tehdään vapaaehtoisuuteen ja maanomistajille maksettaviin taloudellisiin korvauksiin perustuen. MTK pitää ongelmallisena, että strategialuonnos ei riittävän selkeästi sisällä tällaista suoraviivaista, periaatteellista linjausta. Edellä strategian lähtökohtia koskeviin kommentteihinsa viitaten MTK edellyttää, että tällainen kirjaus sisällytetään lukuun 2.5.

MTK toteaa, että valtionmaiden merkittäväällä lisäsuojelulla olisi vaikutuksia koko metsäsektorin toimintaympäristöön ja siten myös yksityisiin metsänomistajiin. Myös valtionmaiden osalta MTK pitää yhtä lailla tarpeellisena ja perusteltuna kohdentaa suojelua luonnon kannalta vaikuttavasti ja yhteiskunnan kannalta kustannustehokkaasti.

Sen lisäksi, että metsämaan suojeluprosentti on ohuesti perusteltu, sen vaikutukset on puutteellisesti arvioitu. Arvioinnissa prosenttilukuna on kahdeksan, vaikka strategialuonnoksessa se on kymmenen. Metsien suojelun lisärahoitustarpeen suuruusluokkaa on hahmoteltu vain metsänomistajille maksettavien suojelukorvausten määrän kautta. MTK pitää välttämättömänä, että mikäli metsille ehdotetaan määrällistä suojelutavoitetta, sen ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset arvioidaan erittäin huolellisesti. Taloudellisten vaikutusten osalta suojelukorvausten

lisäksi on arvioitava vaikutukset ainakin puuraaka-aineen saatavuuteen, työpaikkoihin sekä julkiseen talouteen. Arviossa on otettava huomioon sekä suorat että välilliset vaikutukset.

Metsien suojelun lisäämiseen liittyen MTK muistuttaa, että METSO-ohjelman jatkon tavoitteet vuoteen 2030 ulottuen on sovittu määriteltäväksi erillisessä prosessissa vuosina 2024–2025. MTK pitää järkevänä sitä, että METSO-tavoitteet asetetaan hehtaareina eikä prosentteina. Tietopohjaisesti voidaan määritellä potentiaalisten kohteiden määrä, minkä jälkeen voidaan hakea toteuttamiskelpoinen ja resurssien kannalta realistinen hehtaaritavoite. Prosenttitavoitteeseen nojaavassa suojelussa on kyse suojelualan kasvattamisesta ilman, että eko- ja kustannustehokkaaseen kohdentamiseen kiinnitetään huomiota.

Edellä todetun perusteella MTK pitää tarpeellisena, että tavoite T7.4 muutetaan seuraavaan muotoon: ”Metsien suojelualueverkkoa täydennetään kohdentamalla suojelua erityisesti lajistoltaan ja luontotyypeiltään monipuolisimmille sekä puutteellisesti suojelluille alueille.”

Luonnoksen mukaan metsien tärkeiden rakennepiirteiden ja prosessien turvaaminen edellyttää pääsääntöisesti alueiden tiukkaa suojelua. MTK pitää tätä turhan mustavalkoisena. Myös tiukkaa suojelua toki tarvitaan, ja se soveltuu erityisesti monimuotoisuudeltaan arvokkaimpiin ja herkkiin kohteisiin. Tavanomaisessa metsäympäristössä monimuotoisuutta voidaan kuitenkin turvata myös vähemmän rajoittavilla keinoilla kuten säilyttämällä ja lisäämällä monimuotoisuudelle arvokkaita rakennepiirteitä. MTK pitää tarpeellisena, että tekstiä muokataan edellä mainittu näkökulma huomioon ottaen.

Strategialuonnoksessa todetaan, että ojittamattomia ja suojelemattomia soita tulee liittää tiukemmin osaksi suojelualueverkostoa. MTK:lle on epäselvää, mitä tällä tarkoitetaan. Viitataan kirjauksella siihen, että kyseisistä alueista on perustettava luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita, vai tarkoitetaan sillä sitä, että niiden tunnistamista OECM-alueina voitaisiin jollakin tavalla edistää? MTK kehottaa täsmentämään kirjausta.

Strategialuonnokseen sisällytetyn tavoitteen T7.10 mukaan tärkeimpien perinnebiotooppien hoito varmistetaan sisällyttämällä ne osaksi suojelualueverkostoa. MTK:lle on epäselvää, millä perusteella juuri suojelu varmistaa kohteiden hoidon. Joissain tapauksissa maankäytön muutoksen rajoittaminen suojelun keinoin voi olla tarpeen, mutta yleisesti MTK pitää olennaisempana sitä, että kohteille löydetään hoitajat ja hoidon järjestämiseksi on riittävät taloudelliset resurssit. Näin ollen MTK pohtii, tulisiko tavoitekirjausta täsmentää esimerkiksi niin, että siinä keskityttäisiin OECM-alueiksi soveltuvien perinnebiotooppikohteiden tunnistamiseen.

MTK yhtyy strategialuonnoksen näkemykseen, jonka mukaan OECM-alueilla on suuri merkitys luonnon monimuotoisuutta turvaavan alueverkoston kannalta. MTK pitää OECM-alueiden tunnistamisen, tunnustamisen ja raportoinnin menettelyjä lähtökohtaisesti myönteisinä, mikäli

tavoitteena on saada luonnon monimuotoisuuden hyväksi tehtyä työtä ja päätöksiä nykyistä paremmin näkyväksi. Hyväksyttävyyden näkökulmasta MTK pitää välttämättömänä OECM-alueisiin liittyvien asioiden järjestämistä siten, että OECM-statuksessa on kyse nimenomaan vallitsevan tilanteen toteamisesta eikä uudesta alueen käyttömahdollisuuksiin vaikuttavasta määreestä. MTK:n käsityksen mukaan OECM-statuksen tulee kytkeytyä seurannan ja raportoinnin menettelyihin, eikä sen tule millään tavoin suoraan tai välillisesti rajoittaa maanomistajan päätösvaltaa omistamansa alueen käytön osalta.

MTK pitää strategialuonnokseen sisältyvää OECM-alueita koskevaa selostetekstiä epäselvänä. Erityisesti kirjaus, joissa viitataan uusien toimintamallien selvittämiseen OECM-alueiden verkoston kehittämiseksi, herättää kysymyksen siitä, mikä OECM-statuksen merkitys lopulta on ja millaisiin tarkoituksiin sitä aiotaan käyttää. On tarpeen, että OECM-statuksen merkityksen ja vaikutusten kuvausta selostetekstissä täsmennetään. Myös strategiaa koskevan vaikutustenarvioinnin mukaan asiaan liittyy sellaista epävarmuutta, joka estää vaikutusten tarkemman arvioimisen. Lisäksi vaikutustenarviointi jättää vaikutelman, että OECM-alueita ei välttämättä vielä ymmärretä kaikilta osin samalla tavalla eri toimijoiden kesken. Esimerkiksi kohta, jossa tarkastellaan OECM-alueiden kohdentamista, on erikoinen, sillä MTK:n käsityksen mukaan OECM-alueita ei erikseen kohdenneta, vaan nykyisen tilanteensa perusteella joku tietty alue joko on tai ei ole OECM-alue. MTK on erittäin huolissaan siitä, että kokonaisuuden kannalta keskeiseen asiaan liittyy merkittävää epävarmuutta ja virheellisten tulkintojen riski on ilmeinen. Siksi myös strategiassa tulee kirkastaa se periaate, jota MTK on johdonmukaisesti painottanut: OECM-status on vain seurannan ja raportoinnin työkalu.

Strategialuonnoksessa mainitaan, että kaavamääräyksillä suojeltuja alueita on esitetty kansallisesti tehdyssä tarkastelussa OECM-kohteiksi. Näiltä osin MTK toteaa, että vaikka se pitää kaavoitukseen perustuvaa suojelua ongelmallisena, kaavoituksella suojellut kohteet on otettava huomioon OECM-alueina. Tarkastelua ei ole syytä rajata vain niihin kaavamerkintöihin ja määräyksiin, jotka merkitsevät täysimääräistä suojelua, vaan myös käytönrajoitusalueet on otettava huomioon.

Tavoite T8 ja sen yhdeksän osatavoitetta koskevat ennallistamista ja hoitoa. MTK:n edellä esittämä kritiikki pääelinympäristökohtaisia tavoitteita kohtaan liittyy erityisesti myös tähän kokonaisuuteen, joka on strategiatasolla tarpeettoman yksityiskohtainen. Strategialuonnoksen mukaan Suomi sitoutuu kansallisesti CBD-kehikon mukaiseen prosentuaaliseen ennallistamistavoitteeseen. Myös ennallistamisen määrällisten tavoitteiden osalta MTK tuo yleisenä näkemyksenään esiin, että prosentteja tärkeämpää on luonnon kannalta vaikuttava ja yhteiskunnan kannalta kustannustehokas priorisointi ja kohdentaminen. Lisäksi MTK huomauttaa, että CBD:n ennallistamistavoite on globaali eli sitä ei ole jyvitetty valtio- eikä elinympäristökohtaisesti. Näin ollen MTK pitää perusteltuna, että määrällinen tavoite T8 korvataan esimerkiksi seuraavalla muotoilulla: ”Ennallistaminen ja luonnonhoito on kohdennettu vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti eri elinympäristöihin ja ne parantavat heikentyneiden elinympäristöjen ekologista tilaa.”

MTK kiinnittää huomiota siihen, että tavoite T8:n alle on kirjattu osatavoitteita, jotka ovat varsin lähellä toimenpidetasoa. Esimerkiksi soiden ennallistamista koskevien toimintamallien kehittämistä koskeva tavoite T8.3 on alkuosaltaan selkeästi toimenpide eli keino, jolla yleisempää soiden

ennallistamisen tavoitetta voidaan toteuttaa. MTK ei myöskään pidä sopivana tavoitteen T8.3 loppuosan muotoilua, jossa epämääräisesti viitataan satojen tuhansien hehtaarien mittakaavaan. Näin ollen MTK ehdottaa, että strategiaan jätetään vain yleinen tavoite, ja tarkemmat elinympäristökohtaiset toimenpiteet poistetaan ja käsitellään toimintaohjelmassa. Jatkuvuuden varmistamiseksi ja riittävän rahoituksen edistämiseksi Helmi-ohjelman toteutusta koskeva tavoite T8.1 on kuitenkin perusteltua sisällyttää strategiaan.

Soihin liittyen MTK toteaa vielä lisäksi, että soiden passiivinen ennallistaminen eli niiden jättäminen itsestään ennallistumaan pitäisi laskea mukaan ennallistamistoteumaan etenkin niissä tapauksissa, joissa asia perustuu päätökseen.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Tavoite T9 ja sen kolme osatavoitetta sekä tavoite T10 ja sen viisi osatavoitetta koskevat luonnonvarojen hyödyntämiseen, maankäyttöön ja rakentamiseen liittyviä paineita. MTK katsoo, että strategiassa on perusteltua käsitellä myös tätä teemaa. Strategialuonnoksen johdannossa todetaan, että ekosysteemipalveluiden kysyntä ja kulutus ovat kasvaneet samaan aikaan, kun ekosysteemien kyky tuottaa niitä heikkenee. MTK ehdottaa virkkeen tarkastelutason selkiyttämistä lisäämällä siihen maininta siitä, että kyse on yleisemmästä kehityksestä eikä täsmälleen Suomen tilanteesta. MTK pitää ekosysteemipalveluiden turvaamisen näkökulmaa silti erittäin tärkeänä sekä globaalisti että kansallisesti, sillä siinä tiivistyy eri asioiden yhteensovittamisen peruskysymys. Ekosysteemipalveluiden kulutus ja luontoon kohdistuvat paineet ovat lisääntyneet väestön kasvun ja elintason nousun myötä niin Suomessa kuin globaalisti. Suomenkin osalta on löydettävä toimivat ja kestävä tavat ylläpitää ja lisätä sekä luonnon että ihmisten hyvinvointia.

Strategialuonnokseen on kirjattu, että luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta on olennaista vähentää painetta uusien neitseellisten luonnonvarojen ottamiselle ja sitä kautta pienentää painetta luonnon monimuotoisuutta heikentävään maankäyttöön. MTK pitää erittäin tarpeellisena, että tekstiä täsmennetään siten, että siinä painotetaan tarvetta vähentää uusiutumattomien ja erityisesti fossiilisten raaka-aineiden käyttöä. Vaikka myös uusiutuvien luonnonvarojen osalta on pyrittävä resurssitehokkuuteen, uusiutumattomien ja erityisesti fossiilisten raaka-aineiden käyttö on monien ongelmien aiheuttaja.

Lisäksi yleisenä näkökulmana MTK huomauttaa valtionrajat ylittävän tarkastelun tarpeesta, sillä Suomen biodiversiteettistrategian ei tule johtaa kielteisten ympäristövaikutustemme ulkoistamiseen ulkomaille. Kotimaisten luonnonvarojen käytön paineen vähentäminen ei saa johtaa paineiden lisääntymiseen muualla. Tästä syystä Suomen biodiversiteettistrategiassa ei ole mielekäästä tavoitella vain luonnonvarojen käytön vähentämistä, vaan huomion tulee olla kotimaisten luonnonvarojen resurssitehokkaassa ja kestävässä käytössä.

Valmistelun aikana MTK on lukuisia kertoja kommentoinut tavoitetta T9.3, jota järjestö pitää vaikutuksiltaan epäselvänä ja epäennakoitavana. Tavoitteen mukaan valtio, maakunnat ja kunnat suunnittelevat ja toteuttavat alueiden käyttöä ja rakentamista lieventämishierarkian mukaan niin,

että Suomen luonnon tila kokonaisuutena ei heikkene. Maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen osalta MTK huomauttaa yleisesti, että toimijoiden roolit ja tehtävät eivät ole nykyisin selkeitä. Tämän vuoksi sellaisiin tavoitteisiin, jotka viittaavat maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen käyttämiseen biodiversiteetin turvaamisen välineenä, sisältyy epävarmuutta esimerkiksi maanomistajien oikeuksien kannalta. Nykytilanteessa on epäselvää, onko kaavoituksen perimmäinen tarkoitus yhteensovittaa erilaisia alueidenkäyttötarpeita vai ennemminkin asettaa reunaehdotja alueidenkäytölle. MTK muistuttaa, että ympäristöpolitiikan tekeminen ei kuulu maakuntien eikä kuntien lailla säädettyyn tehtävänalaaan. Näin ollen nämä kysymykset eivät myöskään kuulu itsehallinnon alaan eivätkä kaavoituksella ratkaistaviksi. On monesta syystä ongelmallista, mikäli ympäristöpolitiikan roolia oltaisiin kasvattamassa kaavoituksessa, mutta viranomaisten tehtäviä ei selkiytettäisi.

MTK pitää merkittävänä ongelmana sitä, että kattavasta lainsäädännöstä huolimatta kaavoitusta käytetään luonnonsuojelun välineenä alueilla, joilla ei ole varsinaisen luonnonsuojelulain tai luonnonvarojen käyttöä koskevien lakien mukaan perusteita käytönrajoituksiin. Kaavoituksen käyttäminen sellaiseen suojeluun, joka ei perustu muuhun lainsäädäntöön, ei täytä hallinnon oikeusperiaatetta, oikeusturvan takeita eikä toteuta omaisuuden suojaa. MTK:n tuntuman mukaan pyrkimys ratkaista kaavoituksella suojelun lisäksi ennallistamiseen, ekologiseen kompensatioon, hiilivarastoihin ja -nieeluihin sekä vesiensuojeluun liittyviä asioita lisääntyy jatkuvasti. Nykyisen maankäyttöä ja kaavoitusta koskevan lainsäädännön väljässä kehikossa kaavoituksesta on tullut ennakoimaton ja arvaamaton maakunnallisella ja kunnallisella tasolla käytetty instrumentti, jonka sisältöä lainsäätäjät ei ole vahvistaneet. MTK pitää välttämättömänä, että ennen kuin voidaan asettaa sinällään tarpeellinen tavoite lieventämishierarkian mukaisesta toiminnasta, eri toimijoiden vastuut kirkastetaan. Tämä on edellytys sille, että toiminta on eri puolilla maata samankaltaista ja koko valtion tasolta katsottuna vie kohti niitä päämääriä, joihin yhteisesti on sovittu pyrittävän. Näin ollen MTK ehdottaa, että tavoite T9.3 muutetaan seuraavaksi: ”Viranomaisten toimivalta alueidenkäytön suunnittelussa selkeytetään lainsäädännöllä.”

MTK pitää hyvänä selostetekstiin sisältyvää kirjausta, jossa viitataan Suomen kiertotalouden strategisen ohjelman päätavoitteiden toteuttamiseen. Siihen nähden MTK kummeksuu tavoitetta T10.4, jonka mukaan luonnonvarojen käytön tavoitteiden riittävyttä luonnon monimuotoisuusvaikutusten osalta tarkastellaan etenkin uusiutuvien luonnonvarojen sekä vientituotteiden valmistukseen käytettyjen luonnonvarojen tavoitteiden osalta. MTK:lle on epäselvää, mitä tällä tarkoitetaan ja mihin tavoitteisiin riittävyden osalta viitataan. MTK ehdottaa, että epäselvyyden vuoksi tavoite poistetaan kokonaan. Poisto on perusteltu myös siksi, että tavoitteet T10.1 ja T10.2 käsittelevät kattavasti resurssitehokkuutta sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä. MTK korostaa vielä, että kiertotalouden strategisen ohjelman mukaan uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa.

Rakennetun ympäristön osalta MTK kehottaa vielä koko strategian tasolla tarkastelemaan, ovatko tavoitteet riittävän kunnianhimoisia. Tämä on tärkeää siksi, että strategialuonnoksessa mainitusti lajeille rakentaminen on toiseksi yleisin uhanalaisuuteen vaikuttanut syy, ja luontotyypeille se on kokonaismerkitykseltään neljänneksi tärkein. Lisäksi MTK kiinnittää huomiota siihen, että

metsäkatoa, jota aiheutuu erityisesti pysyvään maankäytön muutokseen johtavasta rakentamisesta, ei mainita strategialuonnoksessa.

Tavoite T13 ja sen kuusi osatavoitetta koskevat luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien riskien vähentämistä. Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan tavoitteen T13.2 osalta MTK muistuttaa, että Suomessa on laadittu erillinen kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutussuunnitelma. Se sisältää tavoitteet ja politiikkatoimet varautumiseen ja sopeutumiseen. Näin ollen MTK ehdottaa, että tavoitekirjaus T13.2 poistetaan tarpeettomana.

Tavoite T14 ja sen kahdeksan osatavoitetta koskevat julkisen hallinnon toimintaa. On hyvä, että kokonaisuudessa on tunnistettu tarve eri hallinnonalojen välisen yhteistyön kehittämiseen sekä politiikkajohdonmukaisuuden ja pitkäjänteisyyden parantamiseen. MTK pitää onnistuneena myös kirjausta, jonka mukaan strategisen suunnittelun tulee perustua ajantasaiseen seurantatietoon ja strategioiden toimeenpanon vaikutuksia tulee arvioida kattavasti ja riittävän laajasti ottaen ekologisten näkökulmien lisäksi huomioon taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat. MTK katsoo, että myös biodiversiteettistrategialla tavoitellaan varsin laajoja yhteiskunnallisia hyvinvointivaikutuksia, joilla on muitakin ulottuvuuksia kuin biodiversiteetin turvaaminen. Siksi strategiaa laadittaessa on tarkasteltava eri tavoitteiden yhteensovittamista niin, että myös muita kuin monimuotoisuustavoitteita voidaan toteuttaa samanaikaisesti hyvinvoinnin lisäämiseksi. Tästä näkökulmasta MTK pitää ongelmallisena sitä, että strategian vaikutustenarviointi ei ainakaan toistaiseksi riittävällä tavalla tarjoa yhteensovittavaan päätöksentekoon tarvittavaa tietoa strategian suorista ja välillisistä taloudellisista vaikutuksista.

MTK ei kannata tavoitetta T14.8, joka koskee luontoa koskevan puitelain valmistelua ja käyttöönottoa. MTK ehdottaa kirjauksen poistamista. Laajasisältöisen kansallisen biodiversiteettistrategian asiayhteydessä yksittäisen uuden lain säätäminen ei ole mielekäs tavoite. MTK korostaa lainsäädännön olevan yksi ohjauskeino muiden ohjauskeinojen joukossa, ja ohjauskeinot ovat nimensä mukaisesti keinoja, eivät tavoitteita. Keinojen avulla voidaan saada aikaan tietty vaikutus esimerkiksi luonnon tilaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi MTK korostaa, että ennen kuin on perusteltua linjata uuden lain säätämisen tarpeesta, on huolellisesti selvitettävä, onko joku kokonaan uudella lailla mielekkäästi paikattava aukko ylipäätään olemassa. Lisäksi on huomioitava, että luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteet ovat osa kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on osapuolena sitoutunut. Näiden sitoumusten toimeenpanemiseksi Suomessa on jo olemassa kattava ohjauskeinojoukko. MTK huomauttaa, että nyt laadittavana olevassa kansallisessa biodiversiteettistrategiassa ja sitä täydentävässä toimintaohjelmassa on nimenomaan kyse laaja-alaisesta, eri hallinnonaloja ja yhteiskunnan toimintoja läpileikkaavasta puitekehikosta.

Tavoite T15 ja sen kaksi osatavoitetta koskevat päätöksentekoon osallistumista. MTK pitää erittäin tärkeinä kirjauksia, jotka koskevat osallistumismahdollisuuksien parantamista maanomistajien osalta. MTK huomauttaa kuitenkin merkittävänä puutteena siitä, että varsinaisissa osallistumista käsittelevissä tavoitteissa ei nimenomaisesti mainita maanomistajia. MTK pitää tarpeellisena, että tavoitetta T15.1 täydennetään lisäämällä siihen seuraava lause: ”Maanomistajien

vaikutusmahdollisuudet turvataan.” MTK muistuttaa ehdottaneensa vastaavaa kirjausta jo lukuisia kertoja strategian valmistelun eri vaiheissa.

Tavoite T16 ja sen kaksi osatavoitetta koskevat yksityistä ja julkista rahoitusta. MTK pitää rahoitukseen liittyviä asioita olennaisen tärkeinä myös luonnon monimuotoisuutta koskevia asioita edistettäessä. Näin ollen MTK pitää erityisen onnistuneena selostetekstin kirjausta, jonka mukaan pitkäjänteinen, ennakoitava ja kustannusvaikuttavasti kohdennettu rahoitus sekä julkisista että yksityisistä lähteistä on edellytys tehokkaille toimille luontokadon pysäyttämiseksi. MTK kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että sopimukselliset ja markkinaehtoiset toimintamallit sekä muut vapaaehtoisuuteen perustuvat ohjausmekanismit ja rahoituslähteet ovat tuskin lainkaan esillä selostavassa tekstissä. Tästä huolimatta MTK toteaa T16-tavoitekokonaisuuden olevan selkeyden ja tiiviyyden osalta moniin muihin verrattuna onnistunut.

Selostetekstissä on nostettu esiin metsänhoidon istutustuki esimerkkinä luontokatoa suorasti tai epäsuorasti aiheuttavasta tuesta. MTK huomauttaa, että istutukseen ei myönnetä tukea. Näin ollen MTK:lle on epäselvää, mitä tukea metsänhoidon istutustuella tarkoitetaan ja millä perusteella sitä on pidettävä luonnon kannalta haitallisena. MTK kehottaa tarkistamaan kohdan ja korjaamaan sitä.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

Tavoite T20 ja sen kahdeksan osatavoitetta koskevat saamelaisia. MTK kiinnittää huomiota siihen, että kirjauksissa ei tehdä eroa eri maanomistajaryhmien välillä. Tämä on ongelmallista, ja asian korjaamiseksi luvun 3.6 selostetekstejä ja tavoitteita on muokattava niin, että yksityismaat jätetään tarkastelun ulkopuolelle. Esimerkiksi kohdassa, jossa viitataan saamelaisten mahdollisuuksiin vaikuttaa kotiseutualueensa päätöksentekoon ja maan- ja luonnonvarojen käyttöön FPIC-periaatteen mukaisesti, ei liity mainintaa siitä, minkä tahon omistamista alueista on kyse. MTK pitää tarpeellisena, että kohtaa täsmennetään niin, että perustuslain turvaama omaisuuden suoja tulee asianmukaisesti huomioiduksi ja että mahdolliset väärinkäsitykset esimerkiksi FPIC-periaatteen soveltamisesta vältetään. Näin ollen tekstissä on täsmennettävä, että FPIC-periaatetta ei sovelleta yksityismailla.

Edellä todetun perusteella MTK on epätietoinen siitä, mitä tavoitteella T20.5 tarkoitetaan. Tavoitteessa saamelaisten itsemääräämisoikeus on liitetty kotiseutualueen maankäyttöön. MTK pitää tarpeellisena, että jatkotyössä täsmennetään, mitä itsemääräämisoikeudella käytännössä maankäyttöön yhdistettynä tarkoitetaan, millaisilla toimenpiteillä sitä edistettäisiin ja mitä käytännön vaikutuksia sillä olisi. Tämän tarkastelun myötä tavoitteen T20.5 muotoilua on todennäköisesti syytä harkita uudelleen.

Tavoite T20.7 koskee tukijärjestelmien vaikutusten arviointia saamelaisten kotiseutualueen osalta. Kirjauksessa on aiheellista täsmentää, mitä tukijärjestelmiä kohdassa tarkoitetaan. Lisäksi MTK kiinnittää huomiota tavoitteeseen T20.8, jonka mukaan toimille, jotka voivat vaikuttaa saamelaisiin alkuperäiskansana, haetaan vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus. Edellä lausutun perusteella MTK toteaa ehdotetun tavoitekirjauksen olevan epäselvä ja vaikutuksiltaan

epäennakoitava, sillä siinä viitataan hyvin yleisesti toimiin, joilla voi olla vaikutusta saamelaisiin alkuperäiskansana. Kuten MTK on edellä todennut, strategian kirjauksia tulee muun ohella FPIC-periaatteen osalta täsmentää niin, että ne eivät koske yksityismaita.

3.7 Suomi maailmalla

Tavoite T21 ja sen kuusi osatavoitetta koskevat Suomen kansainvälistä toimintaa. MTK suhtautuu myönteisesti siihen, että Suomi on aktiivinen toimija EU:ssa ja globaalisti. Suomella on hyviä esimerkkejä jaettavaksi esimerkiksi vapaaehtoisuuteen perustuvien toimintamallien toimivuudesta ja niiden hyväksyttävyyttä lisäävästä yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Tavoite T22 ja sen kaksi osatavoitetta koskevat suomalaisten ekologista jalanjälkeä Suomen rajojen ulkopuolella. MTK pohtii tavoitteen T22.2 realistisuutta. Vaikka kulutustottumuksilla on juurisyyinä merkittävä vaikutus luonnon monimuotoisuuteen, suomalaisten kokonaiskulutukseen puuttuminen on luultavasti asia, johon on biodiversiteettistrategian kontekstissa hankala riittävän vaikuttavin toimenpitein käytännössä tarttua. MTK kehottaa siis vielä tarkastelemaan tavoitteen realistisuutta ja sillä perusteella harkitsemaan, onko ehdotetulla tavalla muotoiltu tavoite biodiversiteettistrategiaan sopiva. MTK muistuttaa, että vaikka tavoite poistettaisiin, kulutus ja kuluttajat eivät jää strategiakehikon ulkopuolelle, sillä strategiassa on useita rajatumpia tavoitteita (esim. tietoisuuden lisääminen), jotka pyrkivät vaikuttamaan samaan ongelmaan ja jotka käytännönläheisemmän mittakaavansa ansiosta sopivat luontevammin osaksi biodiversiteettistrategiaa.

Muita huomioita luonnoksesta

Kommentit johdannosta

MTK kiinnittää huomiota siihen, että johdantoluvun toisessa tekstikappaleessa lajien uhanalaistumiseen merkittävimmin vaikuttaneina tekijöinä on mainittu metsäelinympäristöjen muutokset ja avoimien elinympäristöjen umpeenkasvu ilman, että lajien uhanalaisuuden tilannetta on suhteutettu. MTK ehdottaa tekstin muuttamista niin, että siinä viitataan yleisemmin elinympäristöissä tapahtuneisiin muutoksiin. Lisäksi kyseisessä tekstikappaleessa olisi syytä mainita ilmastonmuutos kasvavana uhkana, sillä aiemman kehityksen ohella on erityisen tärkeää katsoa tulevaisuuteen.

Kommentit strategian vaikutuksista

MTK toteaa esittäneensä eräitä vaikutustenarviointiin liittyviä huomioita tämän lausunnon eri kohdissa. Yleisesti ottaen MTK pitää vaikutusten huolellista arviointia erittäin tärkeänä, jotta asiaa koskeva päätöksenteko perustuu tietoon ja eri näkökulmien huomiointiin. Vaikutuksia on arvioitava kattavasti ekologisista, taloudellisista ja sosiaalisista näkökulmista. MTK pitää harmillisena sitä, että tähän mennessä tehty vaikutustenarviointi ei vielä riittävällä tavalla vastaa vaikutuksia koskevan tiedon tarpeeseen. Vaikutustenarviointiin on siis vielä panostettava lisää.

MTK nostaa esiin vaikutustenarvioinnista ilmenevän huomion siitä, että vaikutusten toteutumiseen ja niiden arviointiin pelkän strategian perusteella liittyy suuria epävarmuuksia. Monien asioiden osalta tarkemman arvioinnin voi tehdä vasta toimintaohjelman yhteydessä. On erittäin valitettavaa, että vaikutustenarvioinnin mukaan strategian mahdollisia vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön, työllisyyteen ja elinkeinoihin pystyttiin tavoitteiden muotoilusta johtuen arvioimaan vain laadullisesti. MTK muistuttaa, että se on valmistelun aikana suhtautunut kriittisesti siihen, että loppuvaiheessa strategian ja toimintaohjelman valmistelu eriytettiin toisistaan. Lisäksi MTK pitää yleisenä haasteena sitä, että yhtäältä tarkempi vaikutustenarviointi edellyttää tietoa siitä, mitä lopulta tavoitellaan ja miten, mutta toisaalta ennen kuin päätetään, mitä tavoitellaan ja miten, pitäisi päätöksenteon tueksi olla käytettävissä riittävän täsmällistä tietoa eri vaihtoehtojen vaikutuksista.

Vaikutustenarvioinnissa tuodaan esiin, että esimerkiksi suojelun ja ennallistamisen vaikutukset sekä luonnon että yhteiskunnan kannalta laajemminkin riippuvat toimenpiteiden pinta-alasta ja sisällöstä sekä kohdentamisesta eri luontotyyppeihin ja alueellisesti. MTK pitää tätä toteamusta erittäin tärkeänä ja korostaa, että tästäkin syystä eli vaikutustenarvioinnin mahdollisuuksien parantamiseksi prosenttien sijaan tavoitteissa on syytä keskittyä siihen, mitä ja miten suojellaan tai ennallistetaan.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin osalta MTK pitää tarpeellisena, että vaikutuksia kuvataan euromääräisesti silloin, kun se käytettävissä olevan tiedon perusteella on mahdollista. Vähintään vaikutusten määrällistä mittaluokkaa on syytä pyrkiä tuomaan esiin, ja lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon sekä suorat että välilliset vaikutukset. Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on perusteltua tehdä selkoa kustannusten lisäksi myös hyödyistä. Taloudellisilla vaikutuksilla on etenkin kustannusten osalta päätöksenteon sekä strategian ja toimintaohjelman käytännön toimeenpanon kannalta olennainen merkitys, sillä taloudellisten voimavarojen näkökulmasta ylimitoitettuja tavoitteita ei välttämättä voida lopulta toteuttaa tai niihin ei osata tietopuutteiden vuoksi varata riittäviä resursseja.

MTK korostaa, että vihreän siirtymän, jossa ekologisen kestävyuden vahvistaminen luonnon monimuotoisuutta edistämällä on keskiössä, on tapahduttava oikeudenmukaisesti ja laajasti hyväksyttäväksi koetulla tavalla. MTK pitää huomionarvoisena sitä, että vaikutustenarvioinnissa on tunnistettu se, että strategiassa ei ole esitetty selkeitä tavoitteita tai linjauksia reilun siirtymän toteutumisen varmistamisesta. Tämän puutteen korjaamiseksi MTK viittaa edellä esitettyihin strategian lukua 2.5 koskeviin kommentteihinsa. Aiheeseen liittyen MTK ihmettelee sitä, miksi vaikutustenarvioinnissa ei ole juurikaan tunnistettu vaikutuksia maanomistajiin ja miksi omaisuuden suoja ei ole mainittu lainkaan. Myös kotitalouksiin kohdistuvat vaikutukset vaikuttavat jääneen tähän mennessä tehdyn tarkastelun ulkopuolelle.

Kommentit strategian toteutuksesta ja seurannasta

MTK pitää tärkeänä, että strategian toteuttamiseksi laaditaan toimintaohjelma. MTK harmittelee sitä, että vaikka strategiaa ja toimintaohjelmaa valmisteltiin pitkän aikaa rinnakkain, loppuvaiheessa strategia ja toimintaohjelma eriyttiin toisistaan. MTK arvelee tämän olevan osasy siihen, miksi strategialuonnos on monin paikoin sisällöltään liian yksityiskohtainen ja toimintaohjelmaa muistuttava. Kun on selvää, että strategia tulee saamaan rinnalleen toimintaohjelman, strategiassa on rohkaistuttava pysymään kunkin käsiteltävän teeman osalta yleisemmällä tasolla.

MTK painottaa, että myös toimintaohjelma on laadittava avoimessa ja tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa niin, että kokonaisuuden hyväksyttävyyys sekä eri toimijoiden halukkuus ja mahdollisuudet sitoutua sen toimeenpanoon varmistetaan.

MTK toteaa, että seurannan tulee olla erottamaton osa niitä ponnisteluja, joita suomalaisessa yhteiskunnassa luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi tehdään. MTK ei kuitenkaan pidä tarpeellisena, että strategian tavoitteiden toteutumista seurataan sekä itsenäisesti että sitä toimeenpanevan toimintaohjelman seurannan kautta. MTK katsoo, että strategia ja toimintaohjelma muodostavat kokonaisuuden, jota on mielekästä käsitellä seurannan osalta kokonaisuutena. MTK kannattaa väliarvioinnin ja loppuarvioinnin toteuttamista.

Muut kommentit ja yhteenveto

Yleisenä seikkana MTK kiinnittää huomiota strategialuonnoksen pituuteen ja kehottaa tarkastelemaan, olisiko sitä mahdollista tiivistää.

Ajatus toivoa ja toimintaa luovasta viestinnästä on MTK:n näkökulmasta katsottuna kannatettava. MTK ehdottaa, että edellä mainittu sanapari pyrittäisiin sisällyttämään selostetekstin ohella myös varsinaiseen tavoitekirjaukseen, mikäli sille on löydettävissä sopiva paikka.

Lopuksi edellä tässä lausunnossa esiin tuomiensa kommenttien yhteenvetona MTK korostaa tarvetta ottaa erityisesti seuraavat avainsanoiksi tiivistetyt asiat huomioon strategiavalmistelun jatkotyössä:

- strategian ja myöhemmin laadittavan toimintaohjelman keskinäisen tehtävänjaon selkiyttäminen
- strategian yksityiskohtaisuuden keventäminen (esim. eri elinympäristöille yhteiset tavoitteet vs. jokaiselle pääelinympäristölle erilliset tavoitteet)
- strategian tasapainoisuuden lisääminen eri pääelinympäristöjen osalta (esim. määrälliset vs. laadulliset tavoitteet, tavoitevuodet)

- suojelun ja ennallistamisen sekä metsämaan tiukan suojelun prosenttitavoitteiden sijaan keskittyttävä luonnon kannalta vaikuttavaan ja yhteiskunnan resurssienkäytön kannalta kustannustehokkaaseen kohdentamiseen ja priorisointiin
- eri strategioiden yms. linjausten parempi huomiointi (esim. kansallinen metsästrategia talousmetsien luonnonhoidon osalta)
- maanomistajien kannalta keskeisten periaatteellisten linjausten terävöittäminen (erit. vapaaehtoisuus, korvaukset, osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet)
- OECM-alueita ja saamelaisia koskevien kirjausten täsmentäminen
- vaikutustenarvioinnin tarkentaminen

Asikainen Anna-Rosa
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.